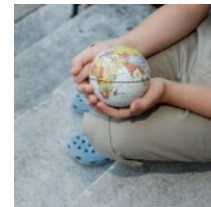

Åk 3 & 4, Berghem & Vattmyraskolan, Ht-14

Lärandeobjekt

Att till en berättande text kunna skriva en inledning som bakgrund, innehållandes person- och miljö/platsbeskrivning

Avgränsning av Lärandeobjektet

Det finns olika sorters inledningar man kan skriva till berättande texter. Inledning som bakgrund är en av dem och denna fokuserade vi i studien. Exempel på andra inledningar är att man kan inleda en berättande text med en fråga och att man i inledningen direkt kan gå till händelserna i berättelsen.... Dessa inledningar avgränsade vi vårt lärandeobjekt från och de befinner sig då i lärandeobjektets Externa Horisont.

Kritiska aspekter – dessa var kritiska för den här elevgruppen i denna studie. Eleverna behövde urskilja:

- Begreppet inledning, som att det är början av berättelsen och ska ge en bakgrund till resten av berättelsen
- Att inledning som bakgrund ej enbart innehåller personbeskrivning, utan också miljö/plats beskrivning
- Beskrivning av miljö/plats, som vart berättelsen utspelar sig

En elevgrupp som undervisades i lektion 2 uppfattade inledning som sammanfattning av berättelser och därmed behövde eleverna i den lektionen även urskilja den kritiska aspekten:

- Att inledning ej är detsamma som sammanfattning

Exempel på variationsmönster – på någon/några av de kritiska aspekterna

För att eleverna skulle urskilja den kritiska aspekten, **Att inledning som bakgrund ej enbart kan innehålla personbeskrivning, utan också miljö/plats beskrivning**, använde vi nedanstående variationsmönster

Vi visade på smartboarden en inledning som enbart innehöll personbeskrivningar och som eleverna sedan fick jämföra med en inledning som både innehöll person- och miljö/plats beskrivningar. Eleverna fick motivera vilken inledning de tyckte var mer utvecklad och varför den var det, samt varför de inte tyckte att den andra inte var lika utvecklad.

Lilla Nils är sex och ett halvt år och är ungefär en meter lång. Han har halvlångt lockigt mörk brunt hår och gröna ögon. I pannan ovanför höger öga, har han ett ganska stort födelsemärke. Han har nästan alltid på sig sina blå favorit jeans och den röda kepsen som han fått av sin mamma och pappa. Hans favorit färg är grön och hans älsklingsrätt är lasagne. Det som Nils tycker mest om är att leka med sina

kompisar efter skolan.

Lilla Nils är sex och ett halvt år och är ungefär en meter lång. Han har halvlångt lockigt mörk brunt hår och gröna ögon. I pannan ovanför höger öga, har han ett ganska stort födelsemärke. Han har nästan alltid på sig sina blå favorit jeans och den röda kepsen som han fått av sin mamma och pappa. Hans favorit färg är grön och hans älsklingsrätt är lasagne. Det som Nils tycker mest om är att leka med sina kompisar efter skolan. Skogen som Nils brukar vara och leka med sina kompisar i, är en tät blandskog med många äldre stora och höga träd. Det finns ett högt berg som har en fantastisk vacker utsikt över skogen och sjön som ligger lite längre bort. Upe från berget kan man se hela långa kusten och alla öarna. I skogen intill skolan finns det en liten smal grusväg som leder fram till en öppen glänta i skogen. I gläntan, silar solljuset ner mellan det stora bladverket. Det är just här som Nils ofta är och leker med sina kompisar på eftermiddagarna efter skolan.

I diskussion med eleverna kom vi gemensamt fram till att den andra inledningen var mer utvecklad för att den innehöll både personbeskrivning och en beskrivning av vart personen befann sig och hur det såg ut runt den platsen, medan den första inledningen "enbart" innehöll en personbeskrivning.

För att eleverna skulle urskilja den kritiska aspekten, **Begreppet inledning, som att det är början av berättelsen och ska ge en bakgrund till resten av berättelsen**, använde vi nedanstående variationsmönster

Vi hade nedanstående berättande text med händelser och avslut.

En händelserik dag

De har precis slagit upp tältet och krupit ner i sina sovsäckar. Det börjar bli mörkt. Plötsligt hör de ett knakade ljud utanför tältet.

- *Vad var det, frågar Anton?*

- *Jag vet inte, svarar Nils.*

Pojkarna sätter sig upp inne i tältet. De äter lite kakor som de tagit med sig. Då ser de ett ljussken mot tältets tak. Nils skriker till och gömmer sig i sovsäcken. De knakande ljudet hörs på nytt...

Vi läste texten och visade på smartboarden upp de två nedanstående inledningarna.

- *De femtonåriga tvillingsystrarna Stella och Mira ska åka på bio. Det är en kall vinterdag och de åker tunnelbana in till den stora staden, som ligger en bit bort från deras hem.*
- *De sexåriga kompisarna Nils och Anton ska ge sig ut och tälta. Det är en varm sommarkväll och de går iväg till den stora skogen som ligger vid en sjö nära deras hem.*

Eleverna fick diskutera vilken inledning som stämmer till berättelsen och varför då, samt varför andra inledningen inte var en bra inledning till berättelsen. Först fick de diskutera två och två/bikupa och sedan förde vi diskussionen med hela klassen. Vi kom gemensamt fram till att den första inledningen inte var så bra till berättelsen för att den inte handlade om det berättelsen handlade om, medan den andra inledningen passade bättre till berättelsen. Vi drog slutsatsen att en inledning till en berättande text behöver ge relevant bakgrund till berättelsen.

Exempel på elevresultat

På uppgifter som testade om eleverna efter lektionen kunde skriva en inledning som bakgrund till en berättande text, innehållandes både person- och plats/miljöbeskrivning fick vi nedanstående resultat

	Förtest	Eftertest
Lektion 1	0%	10%
Lektion 2	0%	79%
Lektion 3	0%	79%

I lektion 2 och 3 användes ovanstående beskrivna variationsmönster, men inte i lektion 1!

Tänkt lektion 4

Som avslutnings uppgift i lektion 2 & 3 fick eleverna skriva egna inledningar som bakgrund, till nedanstående berättande text.

Sedan kryper de in i tältet och drar ner dragkedjan. Det blir nästan alldeles mörkt. De öppnar lite och tittar ut.

- Här kan vi ligga och titta ut hela natten säger Karl. Om det händer något mystiskt så ser vi det. I tältet har Klara och Karl lagt sina sovsäckar, liggunderlag och kuddar. De har också tagit med sig ficklampor, serietidningar, sina mobiltelefoner, läsk och en påse med chips. Karl och Klara ligger nära varandra. De lyser med ficklamporna och tittar i sina serietidningar. De tycker att det är jättemysigt. Ibland hör de ljud utanför. En bil kör förbi. En hund skäller. Några ungdomar skrattar och pratar. Men tillslut blir det mörkt och tyst. Klara somnar. Karl är också trött men han är kissnödig. Karl har ingen lust att gå upp på toa, tänker han. Han tänker att han kan kissa ute. Han drar upp dragkedjan och kikar ut. Men vad är det? Han ser något där ute. Det är en mörk skugga och han ser en man med konstig frisyra. Mannen smyger bort till Klaras hus. Han klättrar upp på balkongen och försöker bryta sig in genom balkongdörren.

- Klara vakna! Ropar Karl. Kom får du se! Klara gnuggar sig i ögonen. Vad är det som händer säger hon.

- Titta säger Karl. Det är någon där.

- Ja säger Klara.

Mannen grejar med dörren och det hörs ett knak sedan försvinner han in i lägenheten.

- En tjuv viskar Klara. Vi ringer polisen.

Klara slår numret till larmcentralen och polisen är snabbt på plats och griper tjuven som precis är på väg att klättra över balkongräcket med mammas smycken i händerna. Polisen tackar Karl och Klara för hjälpen med att få fast tjuven och får varsin chokladmedalj som tack för att de var så snabba och modiga.

- Det är tack vare mamma som gav mig läsk så att jag blev kissnödig skrattar Karl.

När de gjort klart uppgiften fick de lämna in den.

Detta moment skulle vi velat utveckla genom att inte enbart "utsätta" eleverna för uppgiften utan återkoppla till dem om deras inledningar tex. genom att observera och kategorisera deras inledningar samt jämföra dem med varandra. Vi skulle då velat diskutera vilka inledningar som var mer eller mindre utvecklade samt varför/varför inte och hur man skulle kunnat utveckla inledningarna. Detta tror vi hade ökat lärandet än mer!

Exempel på lärarresultat

Man vill ofta att eleverna ska med sig så mkt på en gång, men vi har urskiljt att man behöver smalna av och avgränsa det vi vill att eleverna ska lära sig vid undervisningstillfället! I annan undervisning är vi ofta i den externa horisonten men inte så ofta i den interna horisonten, vilket innebär att eleverna inte får möjlighet till ett kvalitativt lärande om något utan enbart lite om mycket.

Det är viktigt att välja viktiga/centrala lärandeobjekt utifrån Lgr-11, och vara lugna i att de då får med sig de centrala bitarna så att eleverna lättare kan generalisera och använda kunskapen i andra situationer.

Det är viktigt att hålla sig till det som ska läras och inte låta eleverna få oss att dansa ut till andra lärandeobjekt eller helt andra ämnen. Detta är svårt men ibland avgörande för våra "svagpresterande" elever.

Det är viktigt att försöka ta reda på hur eleverna uppfattar det som ska läras så att man som lärare kan tangera dessa uppfattningar och därmed göra det möjligt för eleverna att utveckla uppfattningarna.

För att kunna urskilja ngt måste man urskilja vad ngt inte är. Vi märker effekten på elevers lärande när vi jobbar med skillnader istället för likheter. Vi kommer kontrastera mera!

Det är viktigt hur vi hanterar det lärandeobjekt som ska läras och det är mitt ansvar som lärare! Det är inte avhängt på elevernas förmågor utan det handlar om hur jag behandlar det!

Vi ska våga vara lärare, genom att leda undervisningen mer genom att skapa förutsättningar för eleverna att urskilja specifika aspekter, utan att det blir katederundervisning!

Individualisering behöver inte vara att eleverna arbetar med olika innehåll, man kan individualisera inom samma innehåll

Det är ok att misslyckas och även att lyckas både som lärare och elev, vi kan tillsammans av det lära oss mer.

Handledare

Henrik Hansson